

Skånska prest- och knekthistorier /

Hellqvist, Axel Johan,

81 J b Br.

National Library
of Sweden

0

*In b...
Arktid.
(P. x.)*

SKÅNSKA
PREST- OCH KNEKT-
HISTORIER

AF

A. J. HELLOVIST.

MALMÖ
SKÅNETRYCKERIET
1905

Skånska prest- och knekthistorier.

Denna bok handlar bara om prester och knektar. Till presterskapet räknar jag klockarne också, ty de tillhöra presterskapet och borde rätteligen bära prestkappa. Och klockarne se på söndagarne lika fromma ut som presterna. Men på söckendagarne är det icke så noga, tycka klockarne.

Den förste prest, som jag lärde känna, var professor Eberstein, sockenprest i Vestra Karup. Han döpte min späda lekamen, när jag låg i linda, och hans fru höll mig till döpelsen. Hon gaf mig en silfversked, som passade utmärkt till min lille mun, så länge jag var en liten pojke. När jag blef större, behöfde jag en större sked, och fick en sådan, jag vet icke när eller af hvem.

Professor Eberstein var poet och skref vers. Han brukade uttänka versarne, medan han låg i sin säng om natten. När skaldestycket var någorlunda färdigt, steg han ur sängen, satte sig vid skrifbordet i bara skjortan och skref upp alltsamman, innan det föll honom ur minnet. Det är temligen säkert att nästan hela den bok, som han kallade »Mina höstblommor», skrefs af honom i bara skjortan.

Han ville inte bo i samma hus som familjens fruntimmer, utan bygde åt sig ett särskildt hus, der han ensam residerade. Han ville inte vara tillsamman med fruntimmerna, sade han, emedan de hade loppor. Professorns enskilda hus, dit endast en betjent men ingen kvinna fick komma, låg endast ett litet stycke från det större hus, der fruntimmerna och lopporna bodde. Hvar dag klockan elfva öppnade han ett fönster och ropade ner till kvinnohuset, hvilka rätter han ville hafva till middag. När han

åt stek begagnade han hvarken knif eller gaffel för att bringa maten genom den stora inkörsporten, utan slevade steken i sig med en sked. Det skedde för den rara såsens skull, sade han. Han hade två kanariefåglar, hvar i sin bur. Den ene fågeln var gul och den andre grå och de sjöngo härligt. Under sina promenader bar han käppen horisontalt framför sig på sådant sätt, att han höll med ena handen käppens knapp och med den andra käppens doppsko, så att den väldiga magen kunde beqvämt hvilas på käppen.

Han ville inte släppa bönderna in i sina rum, utan hade låtit göra en lucka på sin dörr, liksom jernvägsstationernas biljettluckor. Genom denna lucka talade han till de bönder, som sökte honom, och som måste stanna i förstugan. Och han var mot bönderna förskräckligt barsk.

En dag knackade en bonde på dörrluckan och frågade om professorn ville begrafva hans mor.

— Du behöfver inte fråga mig om jag vill, sade professorn, ty det är min skyldighet.

När alla anteckningarne voro klara inne i expeditjonsrummet, frågade bonden genom luckan:

— Hvad blir jag skyldig?

— Du blir ingenting skyldig, utan du betalar strax. Tre riksdaler.

— Kan det inte bli lite billigare?

— Begrav kärringen sjelf, sade professorn och smälde igen luckan.

Efter en stund öppnade han den igen och mottog sina tre riksdaler.

Professorn dugde icke till landtbrukare, ty han var alltför lärd. Med sin arrendator Westesson lefde han såsom hunden lefver med katten. En dag då professorn skulle åka bort i Westessons vagn, skrufvade denne muttarne från hjulaxlarne, så att, då professorn kommit ett stycke utom gården, hjulen gingo af vagnen och professorn satt som en skeppsbruten midt på landsvägen.

Med domkapitlet i Lund hade han åtskilliga fejder. Domkapitlet suspenderade honom emellanåt, men vågade icke afsätta honom, ty han var så lärd, att kapitlet icke trodde sig hafva krafter till den saken.

Bara för att reta domkapitlet sökte han blifva professor i Lund i dogmatik. För att få platsen disputerade han om ämnet: Guds försyn. Det var det disputationsämne, i hvilket han var starkast. Men doktor Olbers kände till splitter nya teorier om Guds försyn, som inte Eberstein kände till, och så kom Eberstein till korta. För att han så mycket säkrare skulle göra det, hade man tillsagt vaktmästaren att icke framsätta någon vattenkaraff åt Eberstein, så att han icke hade det för honom, mera än för andra, nödvändiga medlet att klara både strupen och tankarne. Vädret var varmt, han svettades och led och disputerade och grälade, så att prestkragen vred sig allt mer åt höger, tills den satt i nacken i stället för under hakan, när han steg ned från katedern och gick ut. Sedan skref han mot Olbers en bok full af ilska och plägade i samtal betitla honom: Olbers, det murmeldjuret.

Domkapitlet skickade till Eberstein de värsta adjunkter, som funnos i stiftet. En af dem hette Andersson. Professorn brukade kalla honom Andersson-Sonderling. Andersson ringaktade mankönet öfver höfvan och ansåg qvinnokönet såsom det enda, hvilket hade värde. Derföre när han kom i kyrkan för att höra professorn predika, satte han sig icke bland männen, utan bland qvinnorna. För att behaga dessa sednare var han klädd i blus med bälte och byxor som sutto så snäft som om de varit tricot. Sådän drägt bar han äfven när han predikade.

— Det är en cyniker, sade professorn, när det går håll på hans byxor, syr han inte igen hålen, utan han lackar samman revforna med lack.

Sedan lärde jag känna en del prester i Löfvestad. Den förste var Qviding, prost i Färs härad. Han bar kalott och åkte alltid i täckt vagn. Han tålde, såsom ordförande i sockenstämman, ingen opposition, utan ville sjelf diktera alla socknens beslut. Gjordes någon opposition mot honom, anställde han en ohygglig drift med oppositionsmannen.

Midt igenom Löfvestads by går en väg öfver en å. Den vägen och bron öfver ån äro Qvidings verk. Hela socknen var emot den väganläggningen och den dyra bron. Men Qviding visste på råd. Han skref ett protokoll med

så långa och invecklade satsbyggnader, att endast en lärd man kunde utreda innehållet. Justeringsmännen måste underteckna protokollet i god tro, och dermed voro den nya vägen och bron tryggade.

En gång gaf han en bonde en örfil. Han höll på att bli anklagad i dömkapitlet för örfilen. Men nu uppstod en svåröslig fråga för bönderna i Löfvestad, det var denna: hade prosten större rättighet att slå bonden, när han hade prestkappan på eller när han inte hade prestkappan på? Detta var en högst nödvändig fråga att utreda innan anklagelsen kunde formuleras. Sedan man forskat och tänkt mycket angående prestkappans förmåga att förvärra eller förmildra örfilen, och derom disputerat länge och väl, blef saken alltför gammal och örfilen förblef ohämnad.

Den prest i Löfvestad, som efterträdde Qviding, hette Timelin. Han skref de värsta kråkfötter jag skådat. En domare, som icke kunde läsa hans namnteckning, kallade honom vid tinget en lång tid för Tiuselin.

En gång skulle Timelin på ett militärläger predika för både soldater och beväring. Han predikade om de sju förgätmigej. Först predikade han om födelsens förgätmigej, sedan om döpelsens förgätmigej, sedan om confirmationens förgätmigej. Dessa tre förgätmigej hade räckt i en timme.

— Vi öfvergå nu till att betrakta det fjerde förgätmigej, sade Timelin.

— Gif akt, venster om, marsch, kommenderade soldaternas anförare och tågade derifrån med sin skara. •

Men beväringarne fingo stå kvar och lyssna på alla de fyra följande förgätmigej.

— Ack, sade Timelin i ett confirmationstal, jag känner mig så rörd när jag på denna högtidliga dag ser framför mig de hedervärda Löfvestads och Fogeltofta församlingars här församlade (en bugning mot gossarne) påsk- och (en bugning mot flickorna) pingestliljor.

Han hade i sina predikningar vissa kärnspråk, som han icke försummade att säga två gånger för att bättre inpregla dem. Ett af dem till exempel lydte så: små grytor ha också öron, ett annat: Gud vill betalas med klingande mynt och icke med målade papperslappar.

Timelin var bekant för de många pelsar han hade på sig, den ene utanpå den andre. I kyrkan var han alltid klädd i tulubb, bakpå hvilken var fasthakad en prestkappa. Sjelfva midsommardagen predikade han i tulubb. Jag såg honom en gång en het Julidag gå till ett kalas med uppslagen tulubbkrago medan bredvid honom gick en bonde i bara skjortärmarne med tröjan lagd öfver sin arm. Löfvestads bönder brukade säga att deras prest hade sju pelsar på sig då han profpredikade för dem.

I Fogeltofta kyrka hände det en gång att Timelin efter en predikan och före den senare altartjensten tog i sakristian på sig sin resmössa, försedd med en väldig skärm, och gick ut ur kyrkan för att se på vädret. Återkommen in uti sakristian glömde han att aftaga mössan och trädde med den på hufvudet in i kyrkan och fram till altaret. Både collekten och välsignelsen läste han med resmössan på hufvudet, så att hela församlingen märkte att gubben varit utom hus under det att de sjungit sin psalm.

Han tyckte om att dansa och kyssa damer på handen. Jag tror att han var sjuttio år gammal, när han gifte sig för andra gången.

Detta äktenskap anordnades af hans bror, som fruktade att en af Timelins pigor skulle bli alltför mäktig i huset, om inget nytt äktenskap ingicks. Tredje lysningen var redan undanstökad, när Timelin kände längtan efter att första gången skåda sin fästmö, hvars porträtt han icke heller sett. Han kom till prostens Jönssons hus i Förslöf, der hans ännu af honom ösedda fästmö var hushållerska; det var dagen före bröllopsdagen.

Inkommen i ett rum, der flera damer voro församlade, stälde han sig framför hela klungan och sade:

— Hvem är det, som är min högt älskade vän?

Derpå höll han på att sluta en af de vackraste damerna i sina armar — en oriktig dam. En närstående person gaf honom en knuff, så att han gick miste om den vackra och slöt i stället den allra fulaste i sin famn. Hon var mycket ful, men hon var den rätta. Så höll han bröllop med henne.

En gång, då han haft en träta med denna sin fru, yttrade han till en yngre prest:

— Hör du, jag skall gifva dig ett godt råd. Gör inte såsom jag. Gift dig inte med en person, som du aldrig sett. Utan laga så att du får åtminstone se henne och tala med henne först, innan du gifter dig med henne.

Den som fick rådet, lofvade naturligtvis utan tvekan att följa det, och det tyckte Timelin vara förståndigt af honom.

På sin dödsbädd, i de sista andedragen, bad Timelin sina barn om förlåtelse för det att han skaffat dem en styfemor.

— Men, tillade han såsom en ursäktande förklaring, sanningen fordrar, att jag lemnar eder den upplysningen, att jag gifte mig med henne endast för att visa mig artig mot prosten Jönsson.

För biskopen i Lund hade Timelin en oförklarlig och alldeles vidskeplig vördnad. Han uppvaktade hvarje nyårsdag alla ledamöterna i domkapitlet med ytterst kruserliga gratulationsbref på både vers och prosa, hvilka ledamöterna utlånade åt hvarandra till inbördes nöje.

Den nuvarande sockenpresten i Löfvestad, Gussenius, som, af skäl, hvilka äro kända på orten, aldrig numera predikar, fastän han gerna vill det, blef af socknemännen nästan enhälligt kallad till prest såsom den värdefullaste, de kunde tänka sig. Han var känd såsom stor punsch- och gluntskald. Socknemännen trodde att när en punsch- och gluntskald var portöppnare vid himmelrikets port skulle de allesamman komma genom den på ganska billiga vilkor. Portöppnaren hafva de qvar, men han har ingen portnyckel. Ty domkapitlet anser att Löfvestads bönder böra fortfarande blifva saliga på det gamla sättet och icke skaffa sig otillbörliga lättnader genom att anställa punsch- och gluntskalder.

Gussenius är en riktig mästare i att förstå sig på olika punschsorter och likörer och i att passa sina höns och kalkoner. Han matar dem från trappan och visar den befvädrade skaran för tillfälliga gäster under den försäkran, att de äro hans trognaste, hans enda hjord.

— De svika icke mig och jag sviker icke dem, försäkrar han.

Medan han ännu brukade predika, hände det sig att liket af en qvinna länge stod obegräfvat i en öppen graf på kyrkogården, därför att det processades om hennes

dödssätt. Äntligen voro papperen så klara att liket kunde begrafvas. Man påminde Gussenius vid ett tillfälle, då han hade tjänst i kyrkan, om lämpligheten att innan han lemnade kyrkogården jordkasta liket.

— Nej, sade Gussenius, jag skall skynda mig till Per Larsson och dricka toddy. Kärringen kan ligga som hon ligger till nästa söndag, yttrade han i det han hoppade upp i vagnen, desto mörare blir hon. Kör nu fort till Per Larssons, sade han till kusken.

Gussenii far var bränvinsbrännare. Om Gussenius har eller får någon son, hvilket icke för mig är lätt att veta, är det bäst att denne återgår till farfars bränvinspanna, såsom ett för honom utan tvifvel högst lämpligt yrke.

Sockenpresten Trägårdh i Höja var mycket salvelsefull i bön och predikan. För öfrigt tyckte han om att berätta lustiga historier och få sig goda skratt.

Han hade husandakt hemma hvar dag före frukosten. Det var fru Trägårdh som dervid tjänstgjorde som prest, medan Trägårdh var bara åhörare. Detta förhållande berodde deraf att han i alla hänseenden stod så grundligt under toffeln att han till och med måste finna sig i att höra sin fru predika för sig.

För att ha det så bra som möjligt under de husliga andaktsstunderna brukade Trägårdh intaga en mycket egenomlig plats.

I ett hörn af rummet stod ett litet hörnbord; på detta bord låg uppstaplade en hel pyramid böcker. När frun skulle börja sin predikan, satte Trägårdh sig med ansigtet vändt mot detta bord och med ryggen vänd utåt rummet. Öfverst på pyramiden hade han alltid sin snusdosa. Deretter öppnades en dörr och fördes af en ung flicka, som hade detta åliggande, bort mot Trägårdh, så att han af dörren blef innesluten och gömd i en liten, liten trekantig afskrankning i hörnet af rummet. Det var strängeligen förbjudet att föra undan den skyddande dörren så länge frun predikade. Men så fort hon slutat trädde presten fram från sin skrubb bakom dörren, och såg glad och belåten ut.

En gång slängde presten sjelf dörren undan midt under andakten och sprang ut på golvet.

— Men, Trägårdh! sade frun strängt.

— Ack, det är bara min snusdosa, hvar är den, hvar är den?

Tre eller fyra personer sökte efter snusdosa; den fanns och kom på sin rätta plats öfverst på pyramiden; presten intog åter sin plats, dörren gömde honom åter i skrubben och frun kunde fortsätta, medan mannen tydligvis muntrade sitt sinne med en pris snus då och då.

Hvad Trägårdh tyckte om sin frus predikningar är icke godt att veta. Ansåg han dem icke för ett nödvändigt godt, så ansåg han dem åtminstone för ett nödvändigt ondt. De flesta torde hafva ansett dem blott såsom en besynnerlig form af ett obevekligt toffelregemente.

Trägårdh hade en oerhörd/svada på predikstolen. Men sammanhanget i hans predikningar var särdeles skralt. Om man hade läst en hel predikan af honom punkt för punkt baklänges, så torde sammanhanget hafva blifvit lika bra som om man läst punkterna i den rätta ordningen.

Hans husförhör gingo så till. De höllos i skolhusen, och de voro mycket besökta. Med blundande ögon liksom på predikstolen talade Trägårdh i tre kvarts timme om allehanda, hit och dit. Sen gaf han bönderna en fråga, som dessa besvarade månggrant genom att samfäldt ur hundra femtio strupar uttala »det stora genombrottet». Derefter talade Trägårdh utan afbrott ånyo i tre kvarts timme, hvarefter han gaf hela publiken den andra frågan, som åter besvarades på samma mångstämmiga, dundrande sätt af alla de församlade med samma ord: »det stora genombrottet». Åter följde tal under tre kvarts timme, hvarefter hela åhörarskaran fick sig den tredje och sista frågan förelagd. Ånyo skallade genom salen samma ord: »det stora genombrottet» till svar. Och så var det slut. I huru många år bönderna redt sig på husförhören inför honom genom att afgifva endast detta svar, det vet jag icke, men jag tror att det var många.

Pastor Segerberg i Lund höll en gång ett husförhör, till hvilket professor Lysander, lärare i latinsk vältalighet och poesi, och som var ett stort qvickhufvud, hade infunnit sig för att låta sig förhöras i sin kristendom. Professorn satt i samma rad med de andra examinänderna och såg så snäll ut som om han bara hade varit torpare på

landet eller åttingsbonde. Först förhörde Segerberg alla de närvarande i innanläsning, men lät frågan hoppa öfver professorn. Derefter förhörde han de närvarande i lilla katekesens ordalydelse. När han kom till professorn hoppade han äfven denna gång öfver honom med frågandet. Men professorn tyckte inte om att bli öfverhoppad utan yttrade:

— Herr pastorn ger frågor åt de andra i lilla katekesen, kan inte jag också få en fråga i lilla katekesen?

Pastorn gaf professorn en fråga och denne svarade utmärkt utan att stappla det minsta.

Derefter kom ordningen till frågor i långkatekesen. Äfven nu öfverhoppade pastorn professorn. Men denne yttrade:

— Herr pastorn ger frågor åt de andra i långkatekesen, kan inte jag också få en fråga i långkatekesen?

Professorn fick en fråga och besvarade äfven den mycket riktigt.

Till sist framstälde Segerberg förståndsfrågor, som icke stodo i katekesen.

— Äfven denna gång blef professorn öfverhoppad, men han utlät sig:

— Herr pastorn ger förståndsfrågor åt de andra, kan inte jag också få en förståndsfråga?

Professorn fick sig en förståndsfråga, hvilken han besvarade utan att dumma sig det ringaste.

När förhöret var slut gick professorn till Lundagård och träffade der en hel hop andra professorer, för hvilka han berättade att han nyss varit på äfventyr. Han hade varit och blifvit förhörd på ett husförhör, sade han.

— Hur gick det, frågade man. Kunde du reda dig?

— Det gick bättre än jag väntat, sade Lysander. Jag väntade nästan att blifva stukad i långkatekesen; men pastorn hade förbarmande med mig och gaf mig ingen svår kuggfråga, så att jag redde mig ganska bra. I kunnen gerna gå på husförhör, I också, ty det är uppfriskande att blifva satt lite på det hala emellanåt.

Innan Eslöf fick sin nuvarande kyrka, gingo Eslösboarne till Vestra Sallerups kyrka och hörde den gamle

prosten Sylan, som var en skral predikant, men som hade ett mycket ärevärdigt och vackert utseende.

En dag yttrade Sylan till sin adjunkt:

— Pastorn får resa i morgon och hålla husförhör i Eslöf. Jag har indelat Eslöf i två husförhørsrotar. Men Eslöfsboarne komma nästan aldrig till något husförhör. Alltså, blif icke förskräckt eller modfäld, om pastorn inte finner någon att hålla förhör med. Då blir det bara att resa hem med oförrättadt ärende.

Följande dag reste pastorn till Eslöf. Vagnen stannade framför en trappa, på hvilken visade sig den fru, som skulle mottaga halfva Eslöf i sitt hus.

— Är någon kommen till det utlysta förhöret, frågade pastorn.

— Ja, här har varit en qvinna. Men hon trodde att det skulle vara klockan nio. När hon fick veta att det skulle vara klockan tio, ville hon inte vänta utan gick sin väg och brydde sig inte om att komma igen. Om det är nödvändigt att hålla förhör, så få jag och mina barn stå pastorn till tjänst.

— Nej, så nödvändigt är det inte, sade pastorn och for hem.

— Huru många voro der på förhöret, frågade prosten.

— Det var nära som ett hår att der hade kommit en, men hon kom inte.

— Jag kunde tänka det, sade pastorn.

På eftermiddagen samma dag skulle den andra förhørsroten försökas, och pastorn reste åstad, undrande hur det skulle gå.

Tre sjuttioåriga gummor voro församlade och väntade på presten.

— Jag skall bara gifva er ett par frågor, sade pastorn.

Att gifva dem hvardera en fråga i lilla katekesen och en i långkatekesen och en förståndsfråga fann han vara nästan för mycket. Två frågor kunde vara nog per gumma. Det är bäst att taga en enklare förståndsfråga först, tänkte han och började:

— Kan mor säga mig hvem som skrivit Pauli epistlar?

— Det har Märten Luther, svarade gumman tvärsäkert.

— Kan mor, som står dernäst, säga mig hvem som skrifvit Petri epistlar?

— Det har Mårten Luther, svarade den andra gumman, som var lika klyftig, som den första, och som uppmuntrats till svaret af den första gummans framgång.

— Kan mor, som är tredje man, säga mig hvem som skrifvit Johannes epistlar?

Gumman tvekade länge och väl. Hon hade nog bättre anlag att reda sig med förståndsfrågor än de båda andra. Men uppmuntrad af de två andras exempel svarade äfven hon, ehuru med stor tvekan:

— Det har väl Mårten Luther, kan jag tro.

Derefter öfvergick pastorn till frågor i lilla katekesen. Den första gumman fick den frågan: hur lyder första budet? den andra: hvad är det? den tredje: hur lyder andra budet? Alla svaren voro riktiga och gummorna hade upprättat sin ära.

— Det är nog nu, sade pastorn, adjö med eder, han tog alla tre i hand, helsen hem till edra män; snälla gummor, som gå på husförhör.

— Kom det några? frågade prostern.

— Tre gummor. Deras antal öfverensstämde med de tre vise männens, svarade pastorn.

— Det var väl att der kom någon, svarade prostern.

— Jag tycker att de två husförhørsrotarne kunde sammanslås till en, sade pastorn.

— Det är en mycket praktisk reform, som jag skall göra till nästa år, sade prostern.

Sylvan var en hjertans beskedlig man. Men i tu ting var han tyrannisk. Det ena tyranniet bestod i att han aldrig ville bevilja ett uteblifvande från den dagliga husandakten. Det andra tyranniet bestod i att obevekligt upprätthålla vissa kyss-ceremonier i huset.

Efter frukosten kysste först prostern prostinnan och derefter kysste han sin dotter Theresia, derefter kysste prostinnan makarnes gemensamma Theresia. Samma kyss-ceremoni skedde efter middagen, medan ännu munnarne lukade af stek eller lök eller persilja. Efter eftermiddagskaffet kysste man hvarandra på samma sätt. Efter qvällsmaten desslikes.

Husets tillfällige adjunkt sökte uträkna huru många kyssar det blef på hela året, men fann att matematiken icke räcker till för alla räkneproblem. Ty när prosten kysst både prostinnan och Theresia och när prostinnan kysst Theresia, så är det omöjligt att säga om kyssarnes dagliga antal var tolf eller tjugofyra. Var det tolf om dagen, så skulle det bli 4,380 årligen, men var det tjugofyra, skulle det bli, skottdagen oräknad, 8,760 på året. Härtill böra särskildt läggas alla de kyssar, som Theresia gaf åt Lady.

Hvem var Lady? En hundracka, som kanske hade ben-nikemask.

— Är hon inte söt, sade Teresia ofta till pastorn.

— Jo, hon är mycket söt, kyss henne, sade pastorn.

Lady, som förstod att Theresia fordrade något af henne, hoppade upp och strök med sin väldiga tunga ett slag öfver Theresias hela ansigte från hakspetsen till hårfästet.

— Men, Theresia, sade en närvarande syfröken, tänk om Lorentz hade sett det!

Theresias exempel lärde pastorn att, för att blifva ihjelkyss, fordras det kyssar icke allenast af far och mor och Lady och Lorentz, utan af ännu många flera.

Sylvan hade särskilda ceremonier när han kyrktog kvinnor. Qvinnorna, vanligen tio eller tolf till antalet, knäböjde i koret på en särskildt, mycket lång pall, som stod ett stycke från altarskranket. Bönen läste han såsom andra prester. Derefter tog han den kvinna, som låg längst till höger på pallen vid handen och promenerade hållande henne i handen från den långa pallen högra ända förbi den knäböjande samlingens ansigten till pallen venstra ända, der han släppte henne. Sedan gjorde han samma ceremoni med hvar och en af de öfriga. Den som låg längst till venster på pallen och väntat längst på sin tur, fick den längsta promenaden på sin lott. Hon och presten vandrade hand i hand, med pallen mellan sig, till pallen högra ända; derefter vidtog promenaden framför pallen till dess venstra ända, der presten omsider släppte henne. Dessa promenadturer, som qvinnorna gjorde med presten, påminde på ett slående sätt om turerna i en quadrille eller française.

Kyrktagningens ceremoniella handförening mellan presten och qvinnan uppkom på en tid, då det ansågs lyckosamt eller åtminstone hedrande att komma i något slags kroppslig beröring med en prest. Att beröringen skulle blifva så varaktig som möjligt, derom vinnlade sig tydligtvis denne synnerligen kysslystne prost.

Gamla knektar hafva ofta sina egna fasoner. Så hade äfven grefve Piper i Christinehof och hans kusk Måns, hvilka båda varit knektar.

Christinehof borde rätteligen anses icke såsom ett grefligt gods utan såsom ett furstligt, och Piper hade de dyrbaraste hästar i Skåne. En dag åkte han efter fyra springare till slottet Vidtsköfle. Inkommen på borggården, möttes han af grefve Johan de la Gardie, som var på besök i Vidtsköfle.

— Hvad tycker du om mitt fyrspann? sade Piper till de la Gardie.

— Det är alldeles utmärkt, helt och hållet öfverdådigt, men . . .

— Säger du men, hvad menar du med ditt men?

— Om jag skulle göra en liten obetydlig anmärkning, så skulle det vara . . .

— Säg ut, för tusan brinnande hakar!

— Att hästarne äro en liten smula, bara en liten smula . . .

— Annamma och besitta mig, hvad äro de?

— En smula kobenta.

— Kobenta! har du förlorat förståndet? Du är full, ditt kräk, och vet inte hvad du säger. Hör du Måns, jag reser hem igen tvärt.

Piper steg åter in i vagnen, som vände på borggården. Han drog ned fönstret och ropade till de la Gardie:

— Adjö med dig, din djefligt kobente — ox!

Piper hade tre mil hem till Christinehof. När det grefliga ekipaget färdats en mil, stack grefven sitt huvud ut genom vagnsfönstret och ropade:

— Hör du, Måns!

— Gud bevare grefven!

— Svara mig på en sak.

— Jag svarar grefven alltid. Det slår aldrig fel.

— Men du skall svara mig sanningsenligt.

— Jag säger grefven alltid sanningen, som om jag vore sjelfvaste Guds ord.

— Tycker du att mina hästar äro kobenta? Svara uppriktigt!

— Nej, min lif och själ äro de ej kobenta. Fan tage mig om de äro kobenta. Det kunna både grefven och jag slå oss i backen på, så att vi spricka; så att det är säkert det.

Efter ytterligare en mil stack grefven åter ut sitt hufvud.

— Hör du, Måns!

— Gud bevara grefven!

— Säg mig en sak!

— Jag säger allt hvad grefven befäller.

— Har du hört någon annan än grefve Johan säga om mina hästar, att de äro kobenta.

— Det har jag aldrig hört.

— Det är väl riktigt säkert?

— Det är alldeles säkert, fan tage mig. Jag har, min lif och själ, aldrig hört det. Får jag höra någon säga det, så pryglar jag upp honom.

Helt nära Christinehof stack grefven ut sitt hufvud för tredje gången.

— Hör du, Måns!

— Gud bevara grefven!

— Lofva mig en sak.

— Det skall jag visst, bara jag får veta hvad det är.

— Men det skall vara säkert.

Ja, min lif och själ, fan tage mig, säkert som ett hus.

— Jo, får du höra någon enda menniska härefter säga om mina hästar att de äro kobenta, skall du genast säga mig det, ty då skjuter jag dem ihjäl alla fyra på fläcken.

Grefve Piper kom en gång åkande till Löfvestads station och begärde biljett till Stockholm.

— Här finns inga biljetter till Stockholm, svarade den vikarierande inspektoren. Grefven får köpa biljett till Eslöf och i Eslöf köpa biljett till Stockholm.

— Uff! sade grefven för sig sjelf, de hafva inga biljetter till Stockholm i detta förbannade usla hålet; och inte

finns det någon annan hellre, som kan skaffa dem. Ett sådant uselt håll, ett sådant djefligt förbannadt håll!

Han vände sig plötsligt om och frågade;

— Hvar är den andra suggan?

Stationskarlen, som trodde att han menade hans kamrat, svarade:

— Han har gått till vexeln.

Inspektoren, som trodde att han menade ordinarien, svarade:

— Han har tagit permission och rest bort.

Grefven fann ingen, som kunde lemna honom biljett till Stockholm, och grymtande af ilska öfver biljetten till Eslöf steg han på tåget och satte sig i ett första klassens soffhörn för att bekvämt kunna svärja öfver det usla stationshållet Löfvestad, som icke hade någon biljett till Stockholm.

En ung skånsk adelsman, hvars namn jag glömt, hade kommit till krigsskolan Carlberg i Stockholm; den unge ädlingen var mindre intelligent och hade en riskabel kärlek till glaset. Han fick vid Carlberg höra svårbegripliga titlar, som han inte förstod alls. Men han blef slug på, att när man talade med docent Andersson, man skulle kalla honom herr docenten att när man talade med assistent Pettersson man skulle kalla honom herr assistenten. En dag var det nödvändigt att skolans läkare Vincent Lundberg undersökte huruvida den adlige kadetten var klok eller galen. Lundberg infann sig i kadettens bostad och hade ett samtal med honom. Kadetten var mycket artig och ganska språksam gent emot läkaren, hvilken han under samtalets gång oupphörligt kallade för herr vincenten. Docent, assistent och vincent voro olika slag af tjänstemän, trodde han.

— Nå, hur fann Ni kadetten, sporde man Vincent Lundberg, sedan han verkställt undersökningen.

— Åh, sade Lundberg, enligt min åsigt torde det vara rättast att anse honom såsom klok. Visserligen titulerade han mig oupphörligt för herr vincenten; men det var ju en enstaka besynnerlighet; eljest föreföll han mig vara temligen klok.

